

የሁለት ትውልዶች ወግ

ከቀይ ሽብር እስከ ሰሃራ
ክፍል ሁለት

ከበልጅግ አሊ
ተከታታይ ታሪክ

-፩-

ከወጣቶቹ ጋር ውይይት ካደረግን ከጥቂት ቀናቶች በኋላ አንዱ ከመካከላቸው ወደ ቤቴ መጣ። የመጣው አንድ የማስተረጉምለት ደብዳቤ ይዞ ነው። ስለ ደብዳቤው ይዘት ከተወያየን በኋላ ቀስ ብለን ሁለታችንም በየልባችን በጉጉት ወደምንጠብቀው ውይይት ገባን። ጨዋታችንን ቀጠልን።

በእጁ የያዘውን ወረቀት ፊትን ቋጠር ፈታ እያደረግ እያየ <<ጋሼ እንዴት ነበር የከርቸሌ እስር ቤት?>> ብሎ ጠየቀኝ።

አሁን ተመልኼ ወደ ኋላ ሳየው ከርቸሌን እንደ እስር ቤት ማየት ይከብደኛል አልኩት ።ምክንያቱም ከመከራውና ከችግሩ ባሻገር ብዙ ነገር ተምሬበታለሁ። እንደምታየው ክራር መምታት፣ ሹራብ መሥራት እዛ ነው የተማርኩት። መፅሐፍ ማንብብም በሰፊው የጀመርኩት እዛው ነው። መከራው ግን መከራ ነው።ምን ጊዜም በእኔም ሆነ በወቅቱ አብረውኝ ታስረው ከነበሩ ጓዶቼ አዕምሮ የሚጠፋ አይደለም። ከደርግ ፅህፈት ቤት እስረኛ ለመውሰድ በየቀኑ አንድ መኪና ሁለት ጊዜ ትመጣለች። ጠዋት የሚገረፉትን፣ ማታ ደግሞ ለመግደል የሚፈልጓቸው ለመውሰድ ትመጣለች። መኪናዋ መጥታ እስከምትሄድ ጭንቀት፣ ከሄደች በኋላ ደግሞ ሃዘን ግቢውን ያጥለቀልቀዋል። የገዛ ስምህ ያስጠላሃል። ስምህ ቢረሳና ሳትጠራ ብትቀር ትመኛለህ። ጓደኛህን ከአጠገብህ ወስደው ገርፈው ፣ ሽባ አድርገው ያመጡታል ። ቁጭ ብሎ ሲጫወት የዋለውን ወስደው ይገሉታል። ማታ የተጠራው ልጅ በዛች ደቂቃ የሚቸለውን ያህል ተናዘ ፣ ያለ ንብረቱን አውልቆ ሰጥቶ ውልቅ ይላል ። ላይመለስ ይሄዳል። እኔ ካለሁበት የተወሰዱና የተገደሉ ወጣቶች ፊት ዛሬም ከዓይኔ አይጠፋም። አሁኑ ደርሶ ቤተሰቦች ምግብ ይዘው ልጃቸውን ሊጠይቁ ሲመጡ እቃውን ስንሰጣቸው የሚጮኹትን እናቶች አስባቸው። ልጄን አያለሁ ብላ የመጣች እናት የልጇ ጨርቅ ሲጠጣት የሚሰማትን መራራ ሃዘን አስበው።

ከጥቂት የዝምታ ደቂቃዎች በኋላ የእናንተስ ጉዞ እንዴት ነበር? አልኩት ከዛም ትንሽ ሲሰላሰል ቆየና ስለ ሰሃራው ጉዞው እንዲህ ሲል ቀጠለ።

<<ይህንን አሁን የምትለኝን ስሜት ስህራ በረሃ ላይ ተሰምቶኝ ነበር። አንድ አብሮን የነበረ ልጅ ጉዟችንን በጀመርን በአስረኛው ቀን ደከሙበን። መተንፈስ አቃተው። የመኪናውን ጣራ አንኳኩተን ሾፌሩ እንዲቆምልን ለመነው ። እየተነጫነጨ አቆመልን። ልጁን አወረድነው። ትንሽ እንደቆየ አረፈ። ቀበርነው። አሸዋ አለበስነው። ሁላችንም ደነገጥን ግን የማይለመድ የለምና ሞትንም ለመድነው። የደከመ ሰው ካልሞተ በስተቀር መኪናውን ማስቆም ተውን። መኪናው ቢቆምስ ምን ይጠቅማል። ጥላ የለ ፣ መጠለያ የለ፣ ከሥር አሸዋ፣ ከጎን አሸዋ ፣ ከላይ ፀሐይና ንዳድ ። >>

<<ከሱዳን ወደ ሊቢያ መጓዝ በጣም ከባድ ነው። ከሁሉም የሚያስፈራው ከሽምሲን ነው። ከሽምሲን የበረሃ ውስጥ ነፋስ ነው። ከሽምሲን ሜዳውን ተራራ የሚደርግ ፣ አሸዋውን ከአንድ ቦታ አንስቶ ወደ ሌላ የሚከምር፣ ወቅቱን ያላወቀን ተጓዥ በቁሙ የሚቀብር፣ የሰው ልጆች ጠላት ነው። ከሽምሲን የሚነሳበትን ወቅት በልምድ የሚያውቁ የሰሐራ በረሃ ነዋሪዎች ጉዞ አይጀምሩም። በዚህ ምክንያት አምስት ወር ሱዳን ውስጥ ተቀመጥን። ከዛም የከሽምሲን ወቅት አልፏል ተብለን በሦስት ቶዮታ ላንድ ከሩዘር ተሞልተን ጉዟችንን ወደ ሰሜን አፍሪካ ሊቢያ አመራን። አሁን ጊዜው አልፎ ሲያወሩት እንዴት ይቀላል። መኪናው ሙሉ በሙሉ ዕቃ ተጭኖበት ከላዩ ደግሞ ሠላሳ ሦስት ሆነን ተጭነን

ለ6-7 ቀን የሚደርስ ምግብና ውሃ ይዘን ነበር። መኪናው ላይ አልተመቸኝም፤ ጠጋ በልልኝ፤ እግሬ ላይ ነው የተቀመጠው፤ እግሬን ደነዘዘኝ በሚሉ ምክንያቶች መጣላት ጉዞውን እንደጀመርን የተለመደ ነበር። >>

<<ገና አንድ ቀን እንደተጓዘን አንደኛው መኪና ሰለተበላሽ ሾፌሮቹ እሱን መጠገን ጀመሩ። ብልሹቱ ከባድ ሰለነበር አንዱ መኪና ተመልሶ ዕቃ ለማምጣት ይከንፍ ጀመር። እዛች ቦታ ተቀምጠን ሦስት ቀን አለፈ። የፀሐዩ ሙቀት ጉዳድ ነው። ከስር አሸዋው ያቃጥላል። መነጋገር ቆመ ። መጠበቅ ፣ መጠበቅ ፣ አሸዋ ፣ አሸዋ ከሦስት ቀን በኋላ መኪናው ተሰራና ተነሳን። >>

<<ወደ ሰሃራ እየጠለቅን ስንመጣና የሚጠብቀን ጉዞ በጥል ሳይሆን በመስማማት እንኳ አዳጋች መሆኑን እያወቅን ስንመጣ ፣ በትንንሽ ምቹቶች መጣላታችንን አቆምን። ከሁሉ አስደንግጦ ዝም ያሰኘን አንድ ቦታ አንድ የተበላሻ መኪና በአሸዋ ተሸፍኖ አገኘን። ሾፌሩ ጠጋ ብሎ ተመልክቶ በጣም በደነገጠ ሁኔታ ወደ እኛ ይመለከት ጀመር። >>

<<ሁላችንም እየሮጥን ወደዚያ ሄደን ስንመለከት የአንድ ሰው አፅም አየን። ምን አልባት ደክሞባቸው የተበላሹ መኪና ላይ ጥለውት ሄደው ይሆናል። እድላችን ከከፋ የሁላችንም መጨረሻ ይህ እንደሚሆን ገባን። ምግብም ሆነ ውሃ ከዛ ሰዓት ጀምሮ መቆጠብ ጀመርን። ሞት ለኛ እንደቀረበ ታሰብን። >>

<<አንድ ቀን ከመካከላችን አንዱ ልጅ ከመኪናው ላይ ወደቀ ። ሁላችንም መጮኽ ጀመርን። ከፊት የነበሩት የመኪናውን ጣሪያ ይመቱ ጀመር። አንድ ሁለት ኪሎሜትር ከተጓዘን በኋላ ሾፌሩ አቆመ። ወደ ኋላ ተመልሶ ልጁን እንደገና ጫነው። ሁኔታው በማናቸንም ሊደርስ ስለሚችል ፍርሃት ያሳድራል። ከዚያም የማያልቀውን መንገድ ተያያዘነው። አንድ የአሸዋ ክምር ተራራ ላይ ስንደርስ ሾፌሩ ወርደን በእግር እንድንጓዝ ነገረን። መኪናዋ ቀስ ብላ ወደ ተራራው ጫፍ ብቻዋን ወጣች። ከስር አሸዋው ያቃጥላል። ከላይ ፀሐዩ ሌላ ነው። አራት ሰዓት የሚሆን በእንደዚህ አይነት ሁኔታ ተጓዘን። ጋሼ አሁን ድካሙን ልነግርህ አልችልም። አንዳንዶቻችን እዛው ሞተን ብንቀበር ደስታውን አንችለውም። እንደምንም መኪናው ጋ ተደረሰ። ጉዞ ተጀመረ። ተኛን። በተኛንበት የለበሰነው አንሶላ አሸዋ ይሞላላል። ሰለመኝታው ምንም ልነግርህ አልችልም። ለመሆኑ እንዴት ነበር ከርቸሌ የምትተኙት ? >>

ከርቸሌ የመኝታችን ሁኔታ የተሻለ ነው። ወደ ደርግ ፅህፈት ቤት ከመወሰዴ በፊት አምስተኛ ፖሊስ ጣቢያ ለአንድ ቀን አድሬ ነበር። እዛ ውስጥ አንዲት አራት በአራት በሆነች ክፍል ውስጥ ከሰልሳ በላይ እስረኞች ነበሩበት። አሁን ሳስታውሰው እስር ቤት ለመጀመሪያ ጊዜዬ ነበርና ምንም እንዳልተኛሁ ነው። ከዛም ደርግ ፅህፈት ቤት የተወሰድኩት አነስተኛ ጠባብ ክፍል ነው። ወቅቱ አሰሳ (እናንተ ጠረጋ የምትሉት ዓይነት) ነበርና ያቺ ጠባብ ክፍል በአንዴ ሞላች። ውስጥ የተገረፉትም ፣ ያልተገረፉትም አንድ ላይ ስለነበርን በጣም ተፋፍገን ነበር። እዛ የነበረው ሁኔታ በጣም አሰቃቂ ነው። መተኛት የለም ሁሉም ቆሞ ነው የሚያድረው። ሙቀቱም ቢሆን ከሰሃራ አይተናነስም። የተነፈሰነው ትንፋሽ ዝናብ ሆኖ ይወርድብን ነበር። ከዛም ባለፈው እንደ ነገርኳችሁ ከብዙ ሰቃይ በኋላ ወደ ከርቸሌ ተወሰድን። በመጀመሪያ ከርቸሌ ውስጥ ሃኪም ቤት የሚባል ቦታ ነበር የተወሰድኩት። ከዛ ከኛ የባሰ የተገረፉ ፣ መንቀሳቀስ የማይችሉ ፣ ጥፍራቸው የተነቀለ ፣ ጣታቸው የተቆረጠ ፣ ጀርባቸው የተቃጠለ በብዛት ሲመጡ እኛ ደግሞ ትንሽ የተሻለን ወደ ዓለም በቃኝ እና ቀጠሮ ተዘዋወርን። እኔ ቀጠሮ ነበር የደረሰኝ። የታሰርንበት ክፍል ትልቅ ነው። ውስጡ የተለያየ የመተኛ ሁኔታዎች አሉ። በግድግዳው በኩል ብዙ ዓመት የታሠሩ እስረኞች በድሪቶ (የተሠሰበሰበ አሮጌ ጨርቅ) የተሰራ ፍራሻቸውን ቆልለው እንደ አልጋ ይከምሩታል። በእስር ቤት አጠራር ሰነቻ ይባላል። ከክፍሉ አንድ በኩል ደግሞ የአለቀ የሽቦ አልጋ አለ። ይህ የሽቦ አልጋ እላይና እታችው አለው ። ክፍሉ መሃል ላይ የሚተኙት ደግሞ ደቦቃ ይባላል። ደቦቃ ላይ የሚተኛ ቀን ቀን ፍራሹን ማጠፍ አለበት። አለበለዚያ መተላለፊያ አይኖርም። የከርቸሌ መኝታ ፍራሽ ይገባ ስለነበር ከሁሉም የተሻለ ነው። ያም ሆኖ ይህ ከርቸሌም ቢሆን አስቸጋሪ ኑሮ ነበር።

ከዛስ እንዴት ሆናችሁ ሰሃራ በረሃ ውስጥ? ብዬ በተራዬ ጨዋታውን እንዲቀጥል ጋበዝኩት።

<<ሰሃራን አቋርጠን የሰው ዘር ለመጀመሪያ ያየው ኩርፋ የሚባል የሊቢያ ከተማ ነው። እዛ ብዙ አልቆየንም። ሳር በጫነ መኪና ውስጥ ሆነን ወደ ቤንጋዚ ጉዞ አደረግን። የዛን ቀንም ሆነ ዛሬ ስለ እስር ቤት ስታወራን በደንብ እሰማህ ነበር። የዛን ቀን ከርቶሌ ውስጥ በጣም እንደተቸገራችሁ ስትነግረን በጣም በሃሳብ ስለተጠመድክ ዝም ብለን ሰማን። ከርቶሌ ለእኛ እንደ እረፍት ቦታ ነው የምንቆጥረው። >>

<< ከሊቢያ የተነሳሁት አንድ በሽራ በተሰራ ጀልባ ነው። ጀልባ ውስጥ ሃያ እንሆናለን። የጀልባው ሃላፊ ቱኒዞያዊ ነው። ስለ እሱ ብዙ ይወራል። ማንም ተጓዥ ጉዞውን ከመጀመሩ በፊት የሚጠይቀው ስለ ካፒቴን እውቀት ነው። አንዱ በሀር ላይ ነው የተወለደው ባህሩን እንደ ጓዳው ነው የሚያውቀው ይላል፤ ሌላው ደግሞ የሊቢያ ባሕር ሃይል ነበር ይላል፤ ሌላው ባለፈው ሰንጠቀ በተጨማሪ በሌሎች ጊዜ ነው ማልታ ጠብ ያደረጋቸው ይላል። እንደ ንግዱ ብዛት የካፒቴን ገድል አብሮ ይነጉዳል። የካፒቴን ገድል ሲበዛ የመጫኛው ዋጋ ይንራል።ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ እጣ ፋንታህ በሆነው ጀልባ መጫን ነው።ጉዞውን ስንጀምር በምሽት እየተዘናናን ነበር። በሕሩ ላይ ነጋብን። አንድ ትልቅ መርከብ በአጠገባችን ሲያልፍ መዕበል እንደሚነሳ በድምጽ ማጉያ ነግረውን ከባሕሩ እንድንወጣ አሳሰብን።እኛ የምሄድበት ብቻ ስለምናሰብ ስለ ማዕበል የነገሩንን ማመን አልቻልንም። >>

<<ካፒቴን መመለስ አለብን አለ። እኛ አይሆንም አልን ። ከዛም ከጥቂት ሠዓታት በኋላ ማዕበሉ ጀመረ ። ያቺ ትንሽ ጀልባ ትናወጥ ጀመር።ማዕበሉ እየፀና እየበረታ ሲሄድ እንኳን መመለስን ልንቃወም የሕይወታችንን መትረፊያ መለመን ጀመርን ። ጀልባው ላይ የሚያስታውክ አለ፤ የሚያለቅስ አለ፤ የሚጮኽ አለ ፣ የሚፀልይ አለ። ጀልባዋ እላይ ደርሳ ትመለሳለች። ተመልሰን ወደ ሊቢያ ተጠጋን። የሊቢያ የባሕር ጠባቂዎች መጥተው አተረፉን። ሕይወታችን መትረፍን እንጂ ሊቢያ ውስጥ ምን እንደሚገጥመን አላወቅንም ነበር። የሊቢያ ፖሊሶች ያዙን። ታሰርን። እስር ቤቱ በጣም ይሞቃል። ሁሉም ነገር ያስጠላል። እኔ ለአንድ ዐረብ እሰረኛ ተላላኪነት ተመደብኩ። መጀመሪያ ምንም አልመሰለኝም ። ለሥራ ብቻ የሚፈልገኝ ብቻ ነው የመሰለኝ። አንድ ሁለት ቀን ካደርኩ በኋላ ሰውነቴ መለስ አለ። ልብስም ተሰጠኝ። ገላዬን ታጠብኩ። ማታ ላይ ያ ዐረብ እኔ የምተኛበት መጣና አጠገቤ ለመተኛት ሞከረ። እንቢ አልኩት። በበነጋታው ደበደበኝ። ሌሎችም አገዙት። አሰቃቂኝ። ሲኪኒ (ጨቤ) አወጣና ቂጤ ላይ ወጋኝ። በሰሰተኛው ቀን ተመልሶ መጣ። አሁን ግን ከጓደኛው ጋር ነው የመጣው። እጄን ያዙኝ። ሱሬዬን አወለቁት። በሰው ላይ ይደረጋል የማልለው በእኔ ላይ ደረሰ።ሰውነቴን ሁሉ ሰቀጠጠው። ደሜ ፈሰሰ። ሰው ጠላሁ። አንተ ጨርቅ ነው አፍህ የነሰገሱት፣ እኔን ግን ተወኝ ጋሼ ይቅርብህ ባትሰማው ይሻልሃል። እኔ ከአሁን በኋላ ሰው አደለሁም። እረከሼአለሁ። በሕይወቴ አንድ ነገር እመኛለሁ። ያንን ዐረብ አግኝቼ በተበቀልኩት።አቅመም ግን የለኝም። ቂሙ ሆዴ ውስጥ አለ። የተደላደለ የአውሮፓ ኑሮ እንኳ ይህ የደረሰብኝንን ያስረሳኛል ብዬ አላምንም>> አለኝ።

ይህንን ተናግሮ በጣም አለቀሰ ። እኔም አብሬው አለቀስኩ ። ይህንን የመሳሰሉትን ግፍ የሚፈፀሙትን ዐረቦች ባገኝ እኔም የምበቀላቸው እንደሆንኩ ተሰማኝ። አዘንኩ። ከዛ ከበረሃ ተርፈው ያልፍልናል ሲሉ በሊቢያ እስር ቤት ለሚማቅቁ ኢትዮጵያውያን በሞላ አብረን አለቀስን።በረጅሙ ተነፈሰና ጨዋታውን እንዲህ ሲል ቀጠለ።

<<በአጠቃላይ ሲታይ የሊቢያ ሕዝብ ጥሩ አይደለም ። የተማረ ብዙ አይገኝበትም። ለኛ ለኢትዮጵያውያን ያላቸው ጥላቻ ብዙ ነው። ለእነርሱ ኢትዮጵያዊ ሆነክ ኤርትራዊ ምንም ልዩነት የለውም።በመንገድ ላይ መጥተው ያለህን ይቀሙሃል። ሲፈልጉ ይደበድቡሃል። ዘረኝነታቸውም ከማንኛው ይበልጣል። የእነርሱ መንግሥት እንዲማሩ ፣ እንዲያውቁ አይፈልግም። ጭካኔቸው ከማይምነት የመጣ ይመስላል። ይህ ደግሞ የብዙ ዐረቦች ፀባይ ነው። ለምሳሌ ሱዳን ውስጥ በእህቶቻችን ላይ የሚደርሰውን ላጫውትህ። ወደ ሊቢያ መሄድ የምትፈልግ ኢትዮጵያዊ ሴት በጣም ስቃይ ይበዛባታል። እያንዳንዱ በዚህ ቢዝነስ

የተሰማራ ማፊያ ያችን ልጅ መላጥ(የግብረ ሥጋ ግንኙነት ማድረግ) ይፈልጋል ። እንቢ ካለች አትሄጅም ብሎ ይከለክላታል። እሺ ካለች ደግሞ መከራ ነው ሱዳኖች በኮንደም ማድረግ አይወዱም። ብዙዎቹ ሴቶች የሰሃራን በረሃ የሚጓዙት እርጉዝ ሆነው ነው። አንዳንዶቹን ደግሞ እዛው ጉዞ ላይ ያስወርዳቸዋል። ሰሃራ ውስጥ የሚቀሩትን ቤት ይቁጠራቸው። ሴቶቻችን በመገደድ ብቻ ሳይሆን በገንዘብ እጥረት ሴቶች አዳሪነት ይጀምራሉ። ይህ በተለይ ሊቢያ ውስጥ የጦሩ ቢዝነስ ነው። አንድ ሴት ሻይ ቤት ተቀጥራ ከሠራች የምትሠራው ይታወቃል። በድብቅ ትሸቅላለች ማለት ነው። እህቶቻችን እንደዚህ እየሠሩ ለእኛ ገንዘብ ሲጎልብን ይሞሉልናል። በጠገበ ዐረብ እየተደበደቡ በስቃይ የሚኖሩ ብዙ ናቸው። ለእኔ ዐረብ በእኛ ላይ የፈፀመው ግፍ ከግሊያን ወረራም ከቀይ ሽብርም በላይ ነው። ምንጠቃላት በሃገርህ ሰውና በሌላ ሃገር ሰው መጠቃላት የተለያየ ሊሆን ይችላል። ለተጠቃው ሰው ግን የግፉን ጥልቀት አይቀንሰውም። ጋሼ በኛ ላይ የደረሰው ከቀይ ሽብር አይተናነስም። ይህ የምነግርህ ትንሹን ነው። እሲኪ ከሴቶቹ ተግባርና ያጫውቱህ ። የኛ ሴቶች አይን አፋርነት ሰላላቸው እውነቱን ግልፅ አድርገው አይነግሩህም ። ቢነግሩህ ግን ምን ያህል ጠንካራ እንደሆንን ትገነዘባለህ ። የተሰቃየነውን ተሰቃይተን አውርጥ ገብተናል። >>

<<ዐረቦቹ እስር ቤት ውስጥ ያለኝን ገንዘብ ሁሉ ወሰዱብኝ። ድሮ እስር ቤት ውስጥ <<የሻማ>> እንደሚባለው ማለት ነው። ይህንን እንኳ እኔ አላውቅም ነበር ሌሎች ሲወሩ ነው የሰማሁት። እድሜ ለኢሕአፓ የሻማን አስቆመ ብለው ሲወሩ አዱ ገነት እያለሁ ሰምቼ ነበር። ለምንድነው ኢሕአፓ <<የሻማ>> መክፈልን ያስቆመው? ብሎ ጠየቀኝ።

እኛ እስር ቤት በነበርንበት ወቅት የሻማ የሚባለው ድብደባ አልነበረም። ግን ሲወራ እንደሰማሁት አንድ አዲስ እስረኛ እንደመጣ ያለውን ንብረቱን ለሻማ እንዲሰጥ ይጠይቁታል እንቢ ካለ ይደበድቡታል ። ያሰቃዩታል ። የኢሕአፓና የኢሕአወሊ አባላት መታሰር ከጀመሩ በኋላ ግን ይህ አሰቃቂ ተግባር አስቆሙት ። ሁሉም በፍቅር ያለውን ተካፍሎ መብላት ተጀመረ። የወንጀል እስረኞች በፖለቲካ እስረኞች እየተመሩ እስር ቤቱን የፍቅር ቤት አደረጉት። እዛው እስር ቤት ውስጥ ወንጀለኛ የነበሩ በኢሕአፓ አቋም አምነው ወደ ፊት ጥሩ ተግባር ለመፈፀም የወሰኑ ብዙ ነበሩ።

ጋሼ << ኢሕአወሊ >> ምን ማለት ነው ?

ይቀጥላል።

beljig.ali@gmail.com